

Міхровська Марина Станіславівна

кандидат юридичних наук, асистент кафедри адміністративного права та процесу,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

РЕОРДИНАЦІЙНІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Під час будь-яких трансформаційних процесів у державі особливої важливості набуває характер структурно-функціональних зв'язків, які утворюються між суб'єктами публічного управління. Часто саме вони відіграють одну з ключових ролей та визначають долю тих чи інших реформ, оскільки важливо не тільки те, що саме відбувається, але й те, яким чином це відбувається.

Загалом, структурно-функціональні зв'язки між органами державної влади бувають декількох видів:

1. Субординація;
2. Координація;
3. Реординація;

Так, відносини субординації є класичними для державного управління, вони уособлюють саму суть державного управління – відносини влади-підпорядкування та є невід'ємним елементом «виконавчої вертикалі». Координація являє собою процес, спрямований на погодження діяльності між різними структурними елементами (органами, установами, організаціями) державного механізму, результатом якого є досягнення загальних цілей і завдань держави[1, С.169]. Реординацією ж зазвичай вважають третю модель соціального управління, за якої здійснюється правове перепідпорядкування однієї спільноти іншій або одних сторін, частин і елементів якої-небудь спільноти іншим, як горизонтально, так і вертикально. Реординація (походить від лат. *reordination-*, *reordinatio*, -переставити, змінити місцями[2]) є постійним супутником не лише

координації, але і субординації[3, С.146-147]. І якщо для субординації характерна наявність владних повноважень у вищого рівня в системі управління відносно нижчого, то це не означає, що у нижчого рівня немає повноважень щодо вищого. Відносини, які можуть виникати в процесі реалізації таких повноважень, є відносинами реординації. Найбільш поширений випадок – коли керований об'єкт повідомляє про свої наміри або подає клопотання, а керівний суб'єкт зобов'язаний на них у певний спосіб відреагувати. До того ж реординаційні зв'язки необов'язково є реакцією на той чи інший управлінський вплив, а можуть виникнути незалежно від них і мають не просто інформаційний, а управлінський характер[4, С.228-230].

Професор В.Б. Авер'янов свого часу зазначав, що сутність реординаційних відносин полягає в наступному: з одного боку, громадянам як підвладним об'єктам надаються права вимагати від суб'єктів виконавчої влади належної поведінки щодо реалізації прав і свобод громадян, з іншого, на зазначених суб'єктів громадянами покладаються чіткі обов'язки щодо неухильного виконання вищезазначених вимог. Водночас забезпечується суворий режим дотримання суб'єктами виконавчої влади взятих на себе обов'язків за допомогою засобів адміністративного оскарження їхніх актів і дій та судового захисту порушених цими актами або діями прав і свобод громадян. Тим самим створюється якісно відмінний від колишнього адміністративно-правового режиму регулювання режим відносин між державою, її органами та посадовими особами і громадянами[5, С.37].

Якщо звернутися до такого значимого явища, як електронне урядування, то воно визначається як форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян[6], що і є за своєю суттю відносинами реординації. Крім того, варто враховувати, що

забезпечення європейських стандартів дотримання прав і свобод людини і громадянина пов'язане, зокрема, з необхідністю приділення особливої уваги зворотному зв'язку соціального середовища та управління.

Так, класичними ознаками реординаційних відносин вважають такі:

1. Один орган має право вимагати від іншого здійснення певних дій (утримання від певних дій), як реакцію на своє звернення;

2. Передбачають обов'язок (що має бути закріплений у законодавстві) керуючого об'єкта відреагувати на зазначені звернення в певному порядку та в певні строки[7, С.104].

В цілому, реординаційні відносини можна вважати протилежними, за своєю сутністю, відносинам вертикальним. Відтак, якщо субординаційні відносини характеризуються як «вертикальні», тоді реординаційні, відповідно, є «зворотно-вертикальними». Відтак, реординаційні відносини можна визначити як відносини в сфері соціального управління, за яких об'єкт управління наділений правом вимагати від суб'єкта управління належного виконання наданих йому функцій з метою реалізації, захисту або відновлення його прав, свобод та законних інтересів[8, С.92]. Фактично, саме це і відбувається при здійсненні електронного урядування. Більше того, відносини реординації є переважаючими в цьому процесі, оскільки саме електронне урядування спрямоване, перш за все, на забезпечення можливостей громадянами реалізації своїх прав через звернення до органів публічної адміністрації.

Розвиток та поширення сучасних інформаційно-комунікаційних технологій створює нові можливості для забезпечення взаємодії та співпраці органів влади, громадян і бізнесу, високоякісного обслуговування фізичних та юридичних осіб державою, у тому числі залучення громадян до проектування електронних послуг та отримання якісного зворотного зв'язку[6].

Таким чином, приходимо до висновку, що реординаційні відносини не тільки наявні в процесі здійснення електронного урядування, але й відіграють провідну роль у них, оскільки і субординація, і координація не можуть

самостійно забезпечити виконання всіх завдань, що визначені як пріоритетні для електронного урядування.

Список джерел:

1. Серьогін С. М. (ред.) Синергетичні засади державного управління в умовах реформ: Монографія. ДРІДУ НАДУ. 2007. 194 с.
2. Merriam-Webster. (n.d.). Reordination. In *Merriam-Webster.com dictionary*. Retrieved September 15, 2021, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/reordination>
3. Бурганова Л.А. Социология управления: Учебник. Изд-во КГТУ, 2007. 246с.
4. Курашвили Б.П. Очерк теории государственного управления. Наука, 1987. 294 с.
5. Авер'янов В.Б. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування. *Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики*. Факт, 2003. С.37
6. *Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні*: (Розпорядження Кабінету Міністрів України) (2017). № 649-р. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-р#Text>
7. Дерещ В.А. Органи виконавчої влади України та управлінські відносини. Монографія. ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2007. 180 с.
8. Міхровська М. Роль реординаційних відносин у демократизації виконавчої влади. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2013. Вип. 2. С. 91–93.